

SZAKDOLGOZAT

Bartha-Pereszlényi Erik

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Vidékfejlesztési agrármérnök alapképzési szak

Tematikus rendezvények hatása Nógrád vármegyében

Belső konzulens: Gubacsi Franciska
egyetemi tanársegéd

Belső konzulens

intézete/tanszéke: Vidékfejlesztés és
Fenntartható Gazdaság Intézet, Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Készítette: Bartha-Pereszlényi Erik

Gödöllő
2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	2
1.1. Témaválasztás és célkitűzés	3
2. Szakirodalmi áttekintés.....	4
2.1. Turizmus helyzete	4
2.1.1. Kultúra, mint turizmus	4
2.1.2. Turista, mint fogyasztó és biztonsága	6
2.1.3. Turizmus gazdasági hatása	7
2.2. Vidékfejlesztés és a turizmus	9
2.2.1. Vidék fogalma	9
2.2.2. Vidékfejlesztés fogalma	11
2.2.3. Turizmus, mint a vidékfejlesztés eszköze	12
2.2.4. Marketing a vidékfejlesztésben	14
2.2.5. Szálláshelyek vidéki terekben.....	15
2.3. Tematikus rendezvények	16
2.3.1. Tematikus rendezvények lehetséges hatásai	16
2.3.2. Tematikus rendezvények társadalmi és kulturális hatásai	17
3. Anyag és módszer	19
3.1. Kutatási módszer és kérdések	19
3.2. Kutatási terület bemutatása	20
4. Eredmények és értékelésük	21
4.1. Helyzelelemzés a határon átnyúló településre vonatkozóan	21
4.2. Kérdőív kitöltők megoszlása és területi jellemzői	25
4.3. A kérdőívet kitöltők családi állapot és rendezvény látogatási szokásai, tematika ismertetése	26
4.4. Gazdasági hatásmechanizmus vizsgálata a kérdőív adatai alapján	30
4.4.1. Hosszú és rövidtávú hatások	31
5. Következtetések és javaslatok	35
6. Összefoglalás	37
7. Források	38
8. Ábra és táblázat jegyzék	40
9. Mellékletek	41

1. Bevezetés

A rendezvények mindig nagy hatást tudnak gyakorolni az emberekre. Legyen ez a rendezvény egy konferencia, vagy fesztivál vagy egy hagyományőrző rendezvény, az eredményük mindig ugyan az: élménnyel és új ismeretekkel távozzon a vendég. A nézők, ez esetben a vendég, mindig elégedetten és élménygazdagon kell, hogy gyarapodjon, és mindig a jó hírért kell vigye magával, ellenkező esetben nincs jövője az eseménynek. Nincsen ez másképpen a tematikus rendezvényeknél sem, mely dolgozatom fő témája. Ezen típusú rendezvények esetében egy-egy témát vagy tematikát mutatnak be és arra építik fel az egész eseményt, vagy akár rendezvény sorozatot. De vajon milyen hatásokkal bírnak a rendezvények, nem csak gazdasági, hanem társadalmi vonatkozásban is?

Minden rendezvény célja ugyan az: bevételt elérni és a jövedelmét maximalizálni. Ez a bevétel a főbb hatások kimozdító ereje, mely segítségével tud fejlődni nem csak a település, hanem az egész gazdaság is. Ennek köszönhetően tudnak fejleszteni, és évről évre megrendezni ezeket az eseményeket. A bevételek megismerése, átalakulása és felhasználása sokszínű és sokrétű, de nem annyira, mint a terület társadalmi összetétele, és a rájuk gyakorolt hatásai.

Ezen sokszínűség mentén haladva, érdemes lentről felfelé haladva kibontani a szálakat ahhoz, hogy egy összképet szerezhessünk, hogy mennyi mindenre tud hatást gyakorolni és mennyi mindent befolyásol egy tényező is.

A rendezvények, köztük is a tematikus rendezvények országszerte megtalálhatóak. Ma már szinte bárki tud magának megfelelő és szimpatikus eseményt találni, legyen az gasztronómiai vagy kulturális tematikával rendelkező esemény. Azonban ezeknek a hatásaira, illetve az eredményeikre nem gondolnak bele, vagy még tisztában sincsenek azzal, hogy milyen komoly szerepet töltenek be a település életében. Ezen gazdasági, illetve társadalmi hatásait fogom vizsgálni és kutatni a dolgozatomban.

Úgy hiszem, hogy egy-egy jól megszervezett rendezvény nagyobb hatással bír, mint azt elsőre sejthetjük, mivel képesek akár több száz vagy ezer embert megmozgatni. Vannak olyan rendezvények is, melyeket már több évtizede rendeznek meg, így ezeknek mára már hagyományuk van a településen, de akár messzebbre menve akár az országban is. Ha egy ilyen hagyományőrző tematikus rendezvényt veszünk akkor mondhatjuk azt is, hogy

nemzetközileg is ismert. Ilyen például a Csíksomlyói Búcsú, melyen minden évben több tízezer ember látogatja, és volt már rá példa, hogy a pápa is megjelent az eseményen és ő tartotta a megemlékezést, misét. További példaként megemlíthető a Visegrádi Nemzetközi Palotajátékok, a Szolnoki Országos Néptáncfesztivál, vagy éppen a Makói Hagymafesztivál is. Összességében tehát a legfontosabb kérdés az, hogy hogyan és miként tudja egy rendezvény teljesen megváltoztatni, vagy befolyásolni a gazdaságot, illetve a társadalmi elrendeződést.

1.1. Témaválasztás és célkitűzés

Mivel mindig is érdekelték a rendezvények, és a résztvevőkre gyakorolt hatása, emiatt döntöttem úgy, hogy részletesebben kutatom ezt az ágát a vidékfejlesztésnek, hogy az élményeken kívül milyen hatása van a társadalomra, a gazdaságra és mivel lehetne ezeket még erőteljesebbé tenni. A választásom azért Nógrád vármegyére, és a térségen belül szervezett rendezvényekre esett, mivel turisztikai szempontok alapján érdekelt, hogy milyen lehetőségeket rejthet még magában a terület. Ezeken elindulva részletesen megismertetem a különböző gazdasági hatásokra szerepet játszó bevételeket, adókat. A rendezvények szervezéséhez és lebonyolításához szükséges eszközöket, forrásokat elemzem. Bemutatom a kiválasztott rendezvényeket és azok típusait. Az emberek fogalmát a tematikus rendezvényekről részletesen elemzem, illetve Nógrád vármegyéről alkotott képet mutatom be.

A szakirodalom segítségével helyezem előtérbe a legfontosabb kapcsolódó elméleti területet és összefüggéseit (turizmus, vidékfejlesztés, tematikus rendezvények). A kutatásom segítségével átfogó képet fogok tudni bemutatni, hogy miért jelentős egy rendezvény. Rávilágítok arra, hogy a szakirodalomban megtalálható információk és tények bebizonyíthatóak az emberek segítségével, és ez tovább vihető a gazdasági előrehaladásban és a társadalomban megfigyelhető óriási szakadék csökkentésére. Ezeket egybefogva megállapítható, hogy szükségesek ezek a rendezvények ahhoz, hogy Nógrád vármegye fejlődése erőteljesen megindulhasson, mely nem csak gazdasági, hanem kulturális, etnikai, illetve társadalmi fejlődés is egyben.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. Turizmus helyzete

A tematikus rendezvények egyfajta hagyományokat is magukban őriznek, amely, véleményem szerint a kulturális turizmus egyik oldal ága. A kulturális turizmusról Jászberényi így vélekedik: „Egy átfogó meghatározás szerint a kulturális turizmus olyan utazás, amelyben a motiváció az új kultúrák megismerése, a kulturális eseményeken való részvétel, kulturális attrakciók meglátogatása” (Jászberényi, 2010; Jászberényi 2014). Ezáltal a tematikus rendezvények is egyfajta kultúrát teremtő események összessége, mivel nem csak tematikát tartalmaz, hanem hagyományt is őriz és épít. Ennek köszönhető, hogy mára nagy népszerűségnek örvendenek, és egyre nagyobb vendégkört tudhatnak magának.

Továbbá Jászberényi szerint a kultúra, illetve a kultúrára épülő turizmus olyan átfogó jelenség, melyet nem lehet lehatárolni, így ezáltal igen széles spektrumon mozognak ezek a rendezvények.

2.1.1. Kultúra, mint turizmus

Az 1900-as évek végén a kultúrát letudták a hétköznapi klisékkel, mint a múzeum, színház, kiállítások, azonban ez manapság már bővült, hála az internetes világnak és a technikának, így már a kultúra értelmezésében is más időtöltéseket is jelentenek, mint a tematikus rendezvények is. (Irimiás, 2018)

A tematikus rendezvények a kulturális turizmushoz kapcsolódik és annak egy kis szegmense, így az alábbiak szerint tudjuk behatárolni, hogy hova tartozik:

1. táblázat A kulturális turizmus csoportosítása

(forrás: Jászberényi M. (2014) A kulturális turizmus elméleti háttere)

Utazási motiváció típusai	Kulturális turizmus típusai	Utazási motiváció egyes elemei	Kulturális turizmus alfajai
egyedi kulturális objektumok	objektumokhoz kapcsolódó kulturális turizmus	templomok, kastélyok, múzeumok, kiállítások	művészeti turizmus vagy múzeumturizmus
		várak, erődítmények	várturizmus
		történelmi helyek	történelmi turizmus
		irodalmi jelentőségű helyek	irodalmi turizmus
		régészeti helyszínek	előtörténeti turizmus
		technikai látnivalók és ipar	iparturizmus
több, egy helyen lévő kulturális objektum	területhez kapcsolódó kulturális turizmus	látnivalók kultúrtájon (pl. borvidékek)	kultúrtáji turizmus
		kulturális objektumok egy utcában	kultúrterületi turizmus
kulturális csoportosulások (ensemble-ok)	csoportosulás alapú kulturális turizmus	falusi csoportosulások	falusi turizmus
		városi csoportosulások	városi turizmus
		ipari csoportosulások	csoportosulás alapú iparturizmus
kulturális események	eseményhez kötődő kulturális turizmus	ünnepi játékok, zenés és folklórrendezvények	rendezvényturizmus
		zenei, művészeti tanfolyamok	tanfolyamturizmus
gasztronómiai kultúra (borok, specialitások)	gasztronómiához kötődő kulturális turizmus	szüreten való részvétel	élményre épülő kulturális turizmus
		borkóstoló	borturizmus
		ételek kóstolása és fogyasztása	ínyencsturizmus
más kultúrák	távoli kulturális turizmus	természetközeli kultúrák	kulturális etnoturizmus
		különleges vidékek/ városok kultúrája	kulturális szocioturizmus

A táblázat szerint az általam kiválasztott hat rendezvényből három a gasztronómiai kultúra része, azon belül az ínycsemetés alfajhoz tartozik, azonban ez ennél összetettebb, mivel a falusi turizmus alfajhoz is kapcsolódik.

Az Ipolytarnóci Palóc napok a kulturális szocioturizmus alfajhoz, illetve a falusi turizmushoz tartozik, míg az Óságyi Agár napok már inkább a kulturális etnoturizmushoz tartozik, mivel itt az Agár kutyafajták bemutatóját tartják.

Hollókői húsvét egy folklór rendezvény, attól függetlenül, hogy egy egyházi ünnep miatt kerül megrendezésre minden évben, mivel az itt helyben lévő hagyományokat, szokásokat párosítják egy egyházi eseménnyel és a népszokásokkal, ez egy rendezvényturizmus a besorolás szerint.

2.1.2. Turista, mint fogyasztó és biztonsága

Minden rendezvényen, eseményen, településen megjelenő olyan személy, aki nem a településen él, turistának nevezünk, és jelen esetben ők a fogyasztók. A turista sok mindent fogyaszt: „utazásszervezési, szálláshely-, vendéglátóipari szolgáltatásokat, utazik, szórakozási lehetőségeket, strandokat vesz igénybe, szuveníreket vásárol, és még véghatárátlanul folytathatnánk az érintett területek felsorolását” (Ernszt et al., 2020). Ernszt és Németh tökéletesen leírta, hogy a turista tartja el/fent minden olyan szolgáltatót, aki egy-egy rendezvényre kitelepül, a településen létesített vendéglátó és idegenforgalmi helyeket is, így ezen esetekben a fogyasztó (turistát) kiszolgáltatottabb helyzetben van. Ezek fő okai lehetnek például, hogy távol van az otthonától ismeretlen, legalábbis feltehetően általa nem ismert területen.

Ilyen esetekben a magánbiztonság ez elsődleges szerepre kerül, mivel alkotmányos joga minden személynek a magánbiztonsághoz, melyet az államnak kellene biztosítani. Christian és Szabó így fogalmaz erről: Magyarországon mindenkinek joga van személyének és javainak biztonságához, ennek következtetés teljesülését azonban az állam, mint a biztonságelsődleges „szolgáltatója” nem tudja minden állampolgára számára maradéktalanul biztosítani” (Christian et al., 2016). De milyen eszközei van ennek a magánbiztonság fenntartására? Elsősorban a rendőrség az, aki ezt a magánbiztonságot tudja biztosítani, nem csak a hétköznapiokon, hanem egy-egy rendezvényen is, mivel minden rendezvénynek bejelentési kötelezettsége van. Amennyiben a rendőrség nem, a polgárőrség biztosítja a területet, így

könnyítve a turisták rendezvény élményét.

Természetesen minden rendezvényen találkozhatunk a fent említett kettő rendészeti szereplőt, van egy harmadik is, ami általában magán (nem önkormányzat által szervezett) rendezvényeken találkozhatunk, ilyenek a magánbiztonsági vállalkozások (pl. volt NBH – Vác). Nekik kevesebb jogi háttér került biztosításra, azonban a magánbiztonság megóvására teljes mértékig megfelelőek ezen szereplők jelenléte is. (Cooper et al., 1998)

2.1.3. Turizmus gazdasági hatása

„A turizmus gazdasági hatásait négy területtel tudjuk kiértékelni:

- Jövedelemhatás
- Foglalkoztatásra gyakorolt hatás (munkahelyteremtés)
- Beruházás- és fejlesztés ösztönzése
- Fizetési mérlegre gyakorolt hatás a nemzetközi turizmus esetén” (Dávid et al., 2009)

A gazdasági hatásokat több megközelítésben vizsgáljuk/vizsgálhatjuk. Természetesen a turizmus esetén is, mint a többi ágazathoz kapcsolódóan, itt is a fogadóterületeken, a rendezvények helyszínén, turisztikai helyszíneken mérjük.

- „A hatások főbb területei szerint:
 - Jövedelemhatás
 - Munkahely teremtő hatás
 - Államháztartási bevételekre gyakorolt hatás
 - Beruházás ösztönzése
 - Vállalkozások ösztönzése
 - Fizetési mérlegre gyakorolt hatás
- A desztináció típusa szerint:
 - Országos (nemzetgazdasági)
 - Regionális
 - Helyi hatások
- A hatások jellege (szintjei) szerint:
 - Közvetlen
 - Közvetett

- Gerjesztett (multiplikátor) hatások
- Jövedelemtulajdonosok szerint:
- Vállalkozó
- Munkavállaló
- Önkormányzat
- Állami költségvetés” (Dávid et al., 2009)

A turizmus gazdasági hatásainak három szintje van:

- Közvetlen: a turisták költségével van közvetlen kapcsolatban, mely nagyobb részt helyi, kisebb tekintetben a országos közvetlen hatásokat érzékeljük. Ezt a hatást úgynevezett „első kör-hatás”-nak nevezzük, amely a turistákkal közvetlen üzleti kapcsolatban lévő szolgáltatásnyújtóknál, termék előállítóknál jelentkezik (Dávid et al., 2007).
- Közvetett: ez a második körben megjelenő hatás, mely a helyi szolgáltatást nyújtóknak biztosítanak termékeket, szolgáltatásokat.
- Halmozott hatás: A turisztikai bevételek körforgása a gazdaságban további közvetlen és közvetett jövedelmet teremt, amelyet a turizmus multiplikátor hatásaként ismerünk. A három fokozatban jelentkező hatás makroszintű mérésének jó módszere az ún. input-output analízis, amelyet leggyakrabban az Ágazati Kapcsolatok Mérlege (ÁKM) segítségével végeznek el. Az olyan mérhető gazdasági hatásokat, mint a GDP-hez való hozzájárulás, a munkahelyteremtés és adóbevételek várható mértékét az ÁKM felhasználásával számolható ki. (Dávid et al., 2009)

Nógrád vármegyének gazdaságára legkevésbe beható erővel bír a humán erőforrás. Természetesen ez csak az úgynevezett „idény munkákra” vonatkozik, melyeket az ilyen rendezvényeken is használnak.

Tematikus utak kapcsolata a Nógrád vármegyei rendezvényekkel szoros kapcsolatban állnak, mivel egy külön útvonalat alakítottak ki ebben a témában (Tóthné, 2007; Péter et al., 2023). Ezen tematikus út keretében bemutatják a nógrádi falvak segítségével a népszokásokat, viseletet, ételeket. Továbbá a természeti értékekre is felhívja a figyelmet Vanyarc, Hollókő vagy éppen Ipolytarnóccal.

2.2. Vidékfejlesztés és a turizmus

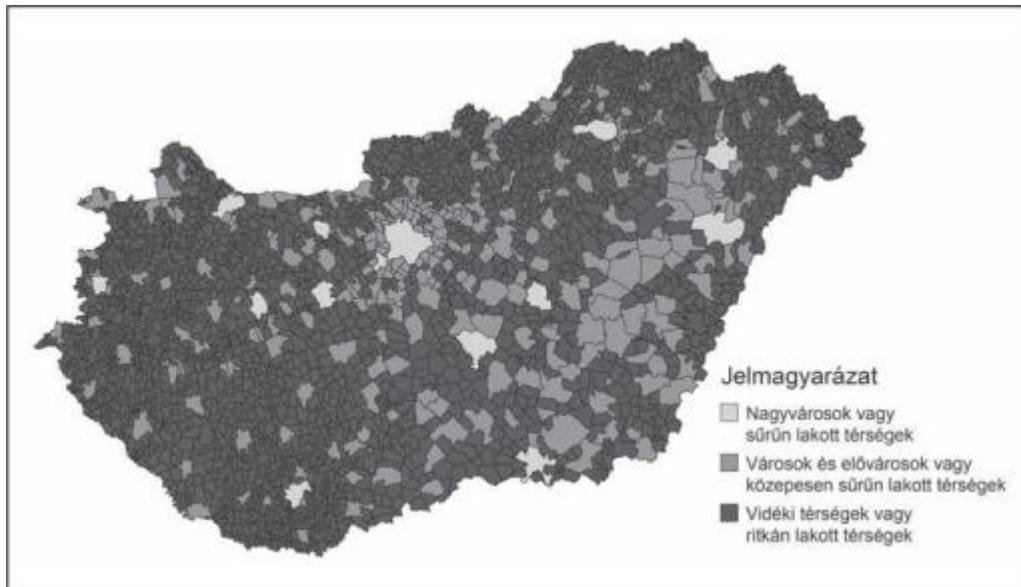
Szakdolgozatom fő témája a rendezvényekre és a rá gyakorolt hatásra fókuszál, azonban nem elhanyagolható természetesen a vidékfejlesztés megismertetése, bemutatása sem, továbbá a vidék meghatározását, hogy mit nevezünk vidéknek.

2.2.1. Vidék fogalma

Természetesen a vidéknek, vagy vidéki térségnek sokfajta ismertetése van, azonban a mai napig nem alakult ki egy egységes fogalom a vidékre (Csurgó, 2014). Ez annak köszönhető, hogy egy folyamatosan változó és fejlődő területi egységről beszélünk. De milyen képet mutat a vidék Magyarországon, mi él az emberek fejében ma? Véleményem szerint a vidéki térségre az emberek a gyerekkorukban megszerzett emlékek és élmények miatt az alábbi kép alakulhatott ki: Kádár-kocka házak, nagy telkek, gyümölcsfák, a nagyszülők által készített játékok, ételek, öregedő társadalom, kölcsönös tisztelet, szabadság érzése. Ezek még számomra is megnyugtató és örömteljes képet vetít le, ami gyermekkoromat idézi fel. Azonban a szakirodalom erről másképpen vélekedik, és a tudományos megközelítés szerint a vidéket a városi térségtől kell külön választani, melyre az 1994-ben kidolgozott OECD, mely a népsűrűség alapján különbözteti meg a vidéki és a városi térségeket. Ez kettő lépésben történik.

1. kép Magyarország vidéki és városi területi besorolása

(Forrás: Goda P., Hamza E., Mezei K., Rácz K. (2022): *A vidékfejlesztés helye és szerepe a fejlesztéspolitikában*)

Az első a NUTS 4-es, azaz a települési szint szerint, ahol vidéknek tekintendő minden olyan terület, ahol a népsűrűség nem haladja meg a $150 \text{ fő}/\text{km}^2$ -t. A második lépés pedig a NUTS 3-as szintet veszi alapul, mely a megyei szinten a ruralitás foka szerint különböztet meg három típust:

- alapvetően vidéki térség, ahol a népesség több mint 50%-a vidéki településen él
- jellemzően vidéki térség, ahol a népesség 15/20-50%-a él vidéki településen
- túlnyomó részt városi térség, ahol a népesség kevesebb, mint 15/20%-a él vidéki településen

Természetesen ezt egységesíteni kellett, ezért az Európai Bizottság 2010-es publikációja szerint egységes tipológiát vezetett be. Ezen értelmében az egész Európai Unió területét 1 km^2 -es négyzetekre osztották fel, és ahol a népsűrűség minimum 300 fő, míg a minimális népesség pedig 5000 fő, az városi klaszternek minősül.

Azok a térségek, amik nem tartoznak ebbe bele, mind vidéki cellák, melyek meghatározása ismételtén három részre osztható:

- alapvetően (túlnyomórészt) vidéki térség, amelyben a vidéki cellák népességének aránya több mint 50%;

- köztes vagy közbenső térség, ahol a vidéki cellák népességének aránya 20 és 50% között van;
- alapvetően (túlnyomórészt) városi térség, ahol a népesség kevesebb mint 20%-a él a vidékinek minősített cellákban (Goda et. al. 2022).

Így ezek összességében elmondható, hogy vidéki térségnek azokat a területeket nevezzük, ahol adott területi nagyság szerint a népsűrűség alacsony. Ezek alapján Magyarország, mint ahogy a képen is látható, területe szerint nagytöbbségében vidéki térségről beszélünk. Itt jól kivehető, hogy Nógrád vármegye besorolás szerint szinte teljes egészében vidéki térségben helyezkedik el, így egy releváns képet kaphatunk a dolgozat vizsgálata során a vidéki térségről, annak képéről és a vidékfejlesztés aspektusairól.

2.2.2. Vidékfejlesztés fogalma

De hogy mit jelent a vidékfejlesztés fogalma? Miért fontos és nélkülözhetetlen a mai gazdaságpolitikai helyzetben és milyen új lehetőségeket rejt egy vidéki turizmus?

Az előzőekben bemutatott vidéki térségeknél hazánkban 1995-ben készítették el a területi felosztásokat, akkori nevén kistérségeket hoztak létre, mely azóta járásokká alakult át, azonban ezek területileg szinte megegyeznek az eredeti felosztással. A fő probléma azonban az, hogy ez a felosztási módszer csak leíró célokat és statisztikai célokat szolgál, ez alapján nem releváns a vidékfejlesztési politika alapjául.

A fejlődés nem más, mint egy olyan irányt adó koncepció, mely előrehaladást mutat. Ennek tudatában a vidék fejlesztés nem más, mint a vidéki térségek, vagy vidéki jelleggel bíró területek helyi fejlesztése, melynek célja a felmerülő lokális problémák megoldása, kérdésének kezelése.

Sánta Ádám Kálmán így fogalmazott a vidékfejlesztésről: „egy helyi fejlesztés sokkal több annál, mint az adott ország központi döntéshozatali és végrehajtási szerveinek felülről lefelé irányuló szervezett beavatkozási stratégiái és azok helyi szinten történő implementálása, mivel az így végrehajtott intézkedések koránt sem fektetnek kellő hangsúlyt a koordinációra vagy az integrációra”(Sánta, 2010). Ez alapján a helyi fejlesztések nem egyszerűen egy válasz interakció a kérdésekre, illetve a lehetséges problémákra, hanem sokkal inkább a szereplők közötti kommunikáción, a fenntartható fejlődés biztosításán alapuló fejlesztések összessége. Mindezek alapján öt fontos érv hozható fel a helyi fejlesztések mellett:

- a vidéki térségek alapvetően sokszínűek és változatosak,

- a felmerülő problémákat helyileg lehet a legpontosabban definiálni és azokra multidimenzionális módon kell megoldásokat adni,
- a fejlődés eléréséhez szükséges a helyi erőforrások azonosítása és bevonása a folyamatokba,
- azok a fejlesztési projektek, amelyeket a helyi erőforrásokra alapoznak hosszú távon stabilabb és fenntarthatóbb fejlődést eredményeznek,
- a lokális fejlesztések segítik a védekezést a globalizáció káros hatásaival szemben és hozzájárul a helyi társadalom fejlődéséhez (Sánta, 2010)

Mindezek alapján a fejlesztéseknek úgy kell megvalósulnia, hogy a vidék és a város viszonyának kell a középpontban lennie, mivel a különböző térségekben eltérő életformát folytatnak az itt élők. Tehát nem elég a mezőgazdaságot figyelembe venni, illetve az agráriumot, annak ellenére sem, hogy nagy szerepet játszik a fejlődés előrehaladásában, emiatt ma már fellelhető a vidékfejlesztési politika, stratégia és ezeknek köszönhetően a vidékfejlesztésben a vidéki területek versenyképességének javítása a cél, mivel nagy gazdasági hatást gyakorol az adott ország gazdasági teljesítményére.

2.2.3. Turizmus, mint a vidékfejlesztés eszköze

A turizmus szoros kapcsolatban áll a vidékfejlesztéssel, és annak egyik legfőbb eszköze, melynek legfőbb területe a hátrányos helyzetű térségek, ahol a más típusú gazdasági tevékenységre kevés lehetőség áll rendelkezésre. Természetesen a már meglévő források tudatos felhasználásának lehetősége mellett a turizmus az ország gazdasági erejét növelni tudja és ennek köszönhetően a fejlődés sem fog elmaradni (Fehér et al., 2008; Puczkó et al., 2005).

Egy-egy területek rendelkeznek már a kívánt vonzerővel, amivel a turisták számára igényes lehet, azonban vannak olyan területek, ahol ez elenyésző. Jelen esetben Nógrád vármegye egy ilyen terület, ahol elsősorban a vonzerőt, a kihasználatlan erőforrásokat szükséges előtérbe helyezni, megmutatni. Ez egy hosszú folyamat, melynek alapját a vonzerők adják, melyből látványosságokat szükséges formálni, melyet az elérhető szolgáltatásokkal egybekötve versenyképes termékkel lehet szervezni, ezzel felépítve a turisztikai vonzerőt (Cooper et al., 1998). Ennek a vonzerőnek köszönhető az, ha egy turista, vagy turisztikai csoport, akik fogyasztónak nevezünk mindig vissza fog térni az adott helyszínre, legyen az szálláshely, rendezvény vagy település. Ezek összességét hívjuk a desztináció iránti lojalitásnak.

A fenntartható turizmus nem egyezik meg a hétköznapiakban ismert fenntarthatósággal, mivel itt nem az ökológiai lábnyom csökkentéséről beszélünk, hanem magának a turizmusnak a fenntarthatósága a cél, mivel a turizmus fejlesztése egy globalizáció elleni folyamatot indukál. Ezen folyamat leküzdése érdekében a fejlesztések egyik célja lett a helyi és regionális értékek megőrzése, és annak piacképessé formálása.

Természetesen a turizmus, mint a vidék fejlesztése szorosan együtt működik, nem szétválaszthatóak, mivel itt is a városi és vidéki kettősség kerül elő, melynél gazdasági szerepe is van, illetve a turizmus növekedéséből, regionális gazdaságra gyakorolt hatásából az alábbiakat derülnek ki:

- A turizmus térnyerése alkalmas arra, hogy csökkentse a város és vidék között kialakult gazdasági, társadalmi különbségeket.
- A városi-vidéki gazdasági kettősség a turizmus gazdasági jelentőségére gyakorolt erős negatív mérséklő hatással van.
- Amellett, hogy a duális gazdasági szerkezet növeli a város-vidék közötti egyenlőtlenséget, ez a kettősség gyengíti a turizmus által kifejtett pozitív hatások erejét is.
- A tudatos turizmusfejlesztésnek sem biztos, hogy élénkítő hatása van egy gazdaság növekedésére, sőt, lehetséges, hogy negatív hatásokat fejt ki abban az esetben, ha a régió belüli egyensúly hiánya túlzottan magas fokú. (Sánta, 2010)

A vidéki turizmusról és annak vidékfejlesztési hatásáról Sánta így vélekedik: „A vidékfejlesztés szempontjából vidéki turizmus mindenféle turisztikai tevékenység, amely vidéki környezetben zajlik és illeszkedik a vidékfejlesztés céljaihoz” (Sánta, 2010). Ezek alapján minden olyan, a turizmushoz kapcsolódó program, terület, szolgáltatás vagy turisztikai tevékenység, mely vidéken zajlik, vidékfejlesztési turizmusnak minősül.

A vidéki turizmusnak a fejlesztésével már hosszú ideje az a célja, hogy megszüntesse a területi koncentrálódást a turizmusban, csökkentse a munkanélküliséget a régiókban munkahely teremttel, támogassa a programokat és ezzel megtartsa a helyi lakosságot, így csökkentse az urbanizációs hatásokat. Ezekre azért is van szükség, mivel a vidéki mezőgazdasági bevételkeresés csökkenő tendenciát mutat, és nem maradt más kereseti lehetőség, mint a turizmus.

2.2.4. Marketing a vidékfejlesztésben

A turizmussal szoros összefüggést mutat a mai gazdasági és társadalmi helyzetben a marketing megléte, melyet turizmus marketingnek hívunk. A mai társadalmi berendezkedésnek köszönhetően előtérbe került az úgynevezett influencer marketing. Ez a marketing egyik ágának jelenleg legfőbb és legnagyobb befolyást bíró ága, mivel itt egy személyes, az általunk akár ismert, vagy kedvelt személy ajánlásával tudunk fellelni újabb és újabb helyeket, eseményeket, szolgáltatásokat vagy akár területeket (Reid, 2007).

A turizmus marketinget az alábbiakból vezethetjük le:

- helyváltoztatással és a meglátogatott helyen történő tartózkodással és cselekvéssel jár,
- az úti cél és tartózkodás különbözik az állandó lakhelytől,
- a helyváltoztatás és a tartózkodás ideiglenes,
- az utazás célja előre meghatározott,
- kiemelkedő a szolgáltatást nyújtó személye,
- szezonális,
- egymásra épülő folyamatokból áll,
- jelentős a közvetítők szerepe az értékesítési folyamatban,
- a szolgáltatás igénybevételének folyamatát magas észlelt kockázat jellemzi,
- magas a helyettesíthetőség lehetősége,
- a marketingkommunikáció kiemelkedő jelentőség. (Kovács et al., 2019.)

Természetesen az influencer marketingbe nem csak az ismert személy által készített reklám célú anyag számít bele, hanem a hétköznapi ember által, a saját tapasztalatát, tudását megosztó tartalom is. Nagyon jó példája annak, hogy az embereknek szüksége van a vidéki turizmusra, a vidék megismerésére és ezzel a természetközelséget is meg tudják élni. Ezzel lehetőséget biztosítanak arra, hogy megszemélyesítéssel készül el a kampány, így olyan, mintha mindenkinek személyre szólóan adná át az információkat.

2.2.5. Szálláshelyek vidéki terekben

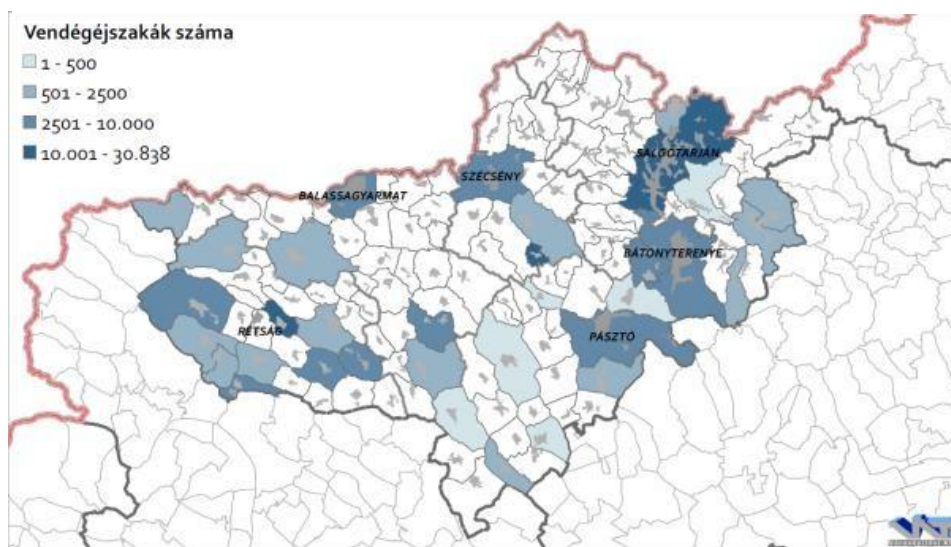
A vidéken elsősorban a vendégházak és az apartmanok a legismertebb típus, mivel ez aránylag kevés erőforrásból elkészíthető és elindítható típusa. A vendégházak sokaságaival találkozhatunk Nógrád vármegyében is, akár az ország többi részén is, azonban szükséges megemlíteni azt, hogy a legnépszerűbb vendégházak mindig valami kiemelt turisztikai helyszín közelében találhatóak (pl. Bánki-tó, Ipolytarnóc, Nógrádi vár). Ezek ismeretében tudjuk azt, hogy ezeket elsőként társaságok, illetve családok veszik igénybe, mivel az ilyen típusú szálláshelyekre viszonylag sokan elférnek, de még is kedvező áron lehet hozzájutni.

Ezeket a típusú vendégházakat, apartmanokat első soron magánszemélyek értékesítik, mely vagy bér kiegészítésként szolgál, vagy pedig ez a főállása például egy kisgyermekes anyukának, pont a rugalmasság miatt.

A 2019-es Nógrád vármegye területrendezési tervének módosításában arra figyelmeztetnek, hogy a következő fejlesztések között a szálláshelyek támogatására is kell összpontosítani, mivel a vendégéjszakák száma jelentősen elmarad a régió más megyéinek értékeitől (Exante Kft., 2021).

2. kép Vendégéjszakák száma Nógrád vármegyében

(Forrás: KSH 2019)

Vendégéjszakákat tekintve csak Hollókő település az, amely a két-három napos rendezvényeket figyelembe véve számottevő, mivel március-április, illetve május hónap az, amikor kimagasló a vendégéjszakák száma mind külföldi, mind belföldi szállást igénybe vevők körében a főszezonon kívül, amely arra ad következtetést, hogy ténylegesen a húsvét, illetve a pünkösd miatt jönnek ide.

2.3. Tematikus rendezvények

Gyarmati szerint „a rendezvény egy meghatározott térben, időszakban és körben, nem ismétlődésszerű szervezett eseménysorozat, amelynek során emberek csoportja közös cselekvést hajt végre” (Gyarmati, 2001)

Mint Gyarmati is megfogalmazta a rendezvény fogalmát, ebből kiindulva a tematikus rendezvények, ennek egyik aspektusa. Tehát a tematikus rendezvény egy adott téma köré épül, és arra nagy hangsúlyt fektető rendezvény típus.

A rendezvények típusai széles skálán mozognak. A hagyományos zenei és táncfesztiváloktól kezdve a gasztronómiai rendezvényeken át a történelmi eseményekig. Mindegyik egyedi és egyedülálló élményt kínál, mely nemcsak szórakozást nyújt, hanem fontos szerepet játszanak a hagyományok életben tartásában és továbbadásában, fenntartásában is (Hall et al., 2008; Kalkstein et al. 2008).

2.3.1. Tematikus rendezvények lehetséges hatásai

A tematikus rendezvények kulcsfontosságú szerepet játszanak az emberek életében, ezzel hatást gyakorolva a településre, járásokra, vármegyékre, mivel nemcsak kulturális örökséget őriznek, hanem a közösségi összetartozást és a gazdasági növekedést is előre tudják mozdítani. Az ilyen események sokrétű hatásai hozzájárulnak a helyi identitás erősítéséhez, a turizmus fellendítéséhez, miközben számos kihívást és lehetőséget kínálnak (Tóth et al., 2019).

De vajon milyen gazdasági előre mozdításra lehet képes egy kis településen lévő tematikus rendezvény, amelynek már akár hagyománya is van? (MacLellan 2019) A megoldást a 2020-

ban kitört járványban tudjuk leginkább megtekinteni, ahol bebizonyosodott, hogy a gazdaság előrehaladásának nagyban hozzájárul a turizmus megléte.

Jelentős gazdasági szerep jut egy-egy ilyen rendezvénynek. A megnövekedett turistaforgalom növeli a helyi vállalkozók bevételeit, mely új munkahely teremtéshez vezet. Továbbá az önkormányzatok bevételeit is eredményezheti pl. idegenforgalmi adó (továbbiakban IFA) bevétellel, amennyiben több napos rendezvényről van szó. Ezek eredményeképpen fejlődhet az infrastruktúra is, melynek hosszú távon fenntartható gazdasági növekedést eredményezhet.

2.3.2. Tematikus rendezvények társadalmi és kulturális hatásai

A gazdaságon felül még közösségi hatása sem elhanyagolható a különböző rendezvényeknek. A helyi lakosság és a látogatók aktívan részt vesznek a közös tevékenységlétrejöttében, mely növeli a közösségi érzést és erősíti a kapcsolatokat. Ez esélyt adhat a generációk közötti szakadék (generation gap) csökkentéséhez, mélyítik a kapcsolatukat, ezzel elősegítve a hagyományok továbbadását (Péter et al., 2023).

A vármegyék különböző településein fellelhető tematikus rendezvények ma már teljesen összefonódott a köztudatban a vidékkel, kistelepülésekkel. Ez nem meglepő, hiszen hazánkban leginkább a falvakban találkozhatunk még ilyesfajta programokkal, rendezvényekkel. Nógrád vármegyében rengeteg tematikus, már-már hagyományörzővé vált rendezvénnyel találkozhatunk. Ilyen rendezvény például az Ósagárdi Agár fesztivál, vagy a kétbodonyi Szilva szombat is.

Az ilyesfajta rendezvények jelentős szerepet játszanak a térség gazdag örökségének megőrzésében, gazdasági fejlődésének előre mozdításában. Ezen rendezvények mélyen gyökereznek Nógrád vármegyének történetében és kulturális örökségében, melyeket így tudnak tovább adni helybéliek az érdeklődőknek, turistáknak.

Magyarországon a rendezvényeknek nagymúltú és régre visszatekintő hagyománya van. Nem kerül megrendezésre egy rendezvény sem, ha nem található benne meg bármilyen gasztronómiai vonzat, legyen az szó a híres hazai borokról, vagy a kulináris ízvilágokról (Kóródi et al., 2017). Azonban ezen rendezvények, ahogyan országunk egyes részein járunk, mindig más és más lesz, mely a tematikai sokszínűségből ered.

Példaként, az Alföldön megrendezett Hortobágyi Lovasnapokon nem a bor vagy a gasztronómia lesz a fő tematika, hanem ahogyan a nevéből is kivehető, a területi sajátosságra építve, a lovak, illetve a csikós bemutatókra épül a rendezvény. Természetesen ugyan ez elmondható például Tokajról is, ahol ugyan nagy népszerűségnek örvend a hazai lófajták tenyésztése, de az országban, illetve a világon a borvidékről híresült el, emiatt itt erre összpontosulnak a tematikai jellemzők.

Természetesen a területi ismérvek Nógrád vármegyében is megtalálhatóak, ezért itt leginkább a szlovák, tót és sváb hagyományok kerülnek előtérbe. Például Szendehelyen és Berkenyén megrendezett Sváb napok, ahol a településen élő, sváb gyökerekkel rendelkezők mutatják be, és ismertetik az oda látogatókkal a sváb hagyományokat.

Mivel a kiválasztott vármegyében rengeteg tematikus rendezvényt szerveznek, így a dolgozatban ezen rendezvények közül kiválasztott pár eseményt mutatok be, ezt követően a lehetséges gazdasági szerepüket tanulmányozva konklúziót vonok az eredményekről.

3. Anyag és módszer

3.1. Kutatási módszer és kérdések

Dolgozatommal, mint ahogyan a címből is már sejthető, arra kerestem a választ, hogy milyen hatásai lehetnek egy-egy tematikus rendezvénynek Nógrád vármegyére. Itt nem csak a gazdasági hatásokra, hanem a vándorlási hatásokra is kerestem a választ. Így tehát a fő kérdés így hangzik: Milyen, nem csak a gazdaságot, hanem az emberek mindennapjait befolyásoló hatásai lehet egy tematikus rendezvénynek?

1. Hipotézis: a tematikus rendezvényeknek egyre nagyobb hatásuk van a gazdasági erősödésben és fejlődésben a vidéki térségekben
2. Hipotézis: Nógrád vármegyében olyan kihasználatlan társadalmi, illetve kulturális erőforrásai vannak, mint a munkaerő, vagy az etnikai sokszínűség.

Ezen kérdés megválaszolásához kérdőíves megkérdezést készítettem és töltöttem ki online felületen, mely a kutatásom elsődleges, és legnagyobb szerepet játszó eszköze volt. Továbbá szakirodalmak is segítségemre voltak, melyek egy kiváló alapot biztosítottak a különböző kérdések megválaszolásához, illetve magának a kérdőív elkészítéséhez is.

Mint ahogyan már korábban is írtam, azon települések önkormányzatától is kértem be adatokat, ahol ezen rendezvények megrendezésre kerültek. Továbbá a Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban KSH) adatai és az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (továbbiakban TEIR) adatbázisát is használtam a kutatásom során, illetve az adatok értékelése közben. A legmegfelelőbb kutatási cél érdekében személyesen látogattam el és vettem részt a rendezvényeken, kivéve a Hollókői Húsvétot.

3.2. Kutatási terület bemutatása

Nógrád vármegye Magyarország területének 2,7%-át adja, mellyel második legkisebb vármegyéje országunknak, illetve a legkevesebb várossal és legkevesebb lakossággal rendelkező vármegye. Elhelyezkedése szerint Észak-Magyarországon található, vármegye székhelye Salgótarján. A vizsgált területen belül hat településre esett a választásom: Patak, Kétdobony, Ósagárd, Vanyarc, Hollókő és Ipolytarnóc.

A településeket különböző járásokból választottam, hogy egy nagy területi lefedettségű képet kapjak. Patak község a Gyarmati járásban található, állandó lakosságát tekintve összesen 858 főből áll. Demográfiaiilag a 2011-es népszámláláshoz képest fiatalodó településnek mondható.

Kétdobony a Rétsági járás része, népessége 2024-es adatok alapján 443 fő. Népességének összetétele jól mutatja, hogy egy előregedő településről van szó, mivel a 2011-es adatokhoz képest 2022-ben az állandó lakosság több, mint 26%-a 65 év feletti.

A következő település Ósagárd, amely szintén a Rétsági járáshoz tartozik, 299 fő az állandó lakosságának száma, mely évről évre folyamatosan csökken jelentős mértékben.

A Pásztói járásban található Vanyarc, mely a vizsgált településekből a legnagyobb népességszámmal rendelkezik, összesen 1130 fő az állandó lakossága. A népszámlálási adatokból megfigyelhető, hogy ezen a településen is folyamatosan, évi 100-120 fővel csökken az állandó lakosok száma.

A Szécsényi járáshoz tartozó Hollókő népességszáma tekintetében a legkisebb vizsgált település, azonban a leghíresebb is, mivel az UNESCO világörökség része. Lakossága összesen 294 fő, de a település költségvetését figyelembe véve a legnagyobb gazdasági erővel bíró település a vizsgálatom során.

És végül a Szlovák határhoz legközelebbi település, mely a Salgótarjáni járásban található Ipolytarnóc. A település népessége 418 fő, és mint minden településen, itt is megfigyelhető a népesség fogyás folyamata.

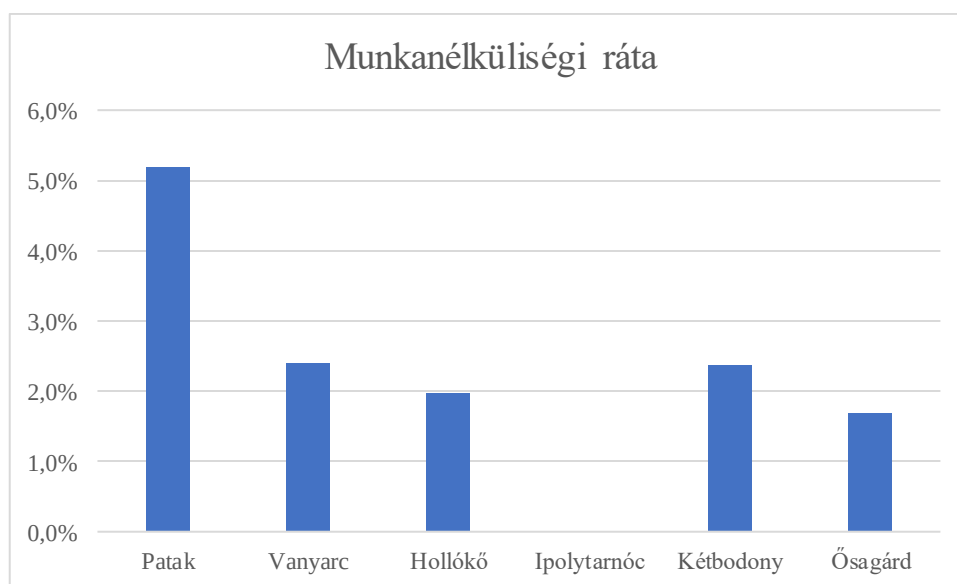
4. Eredmények és értékelésük

4.1. Helyzetelemzés a hat nógrádi településre vonatkozóan

A kiválasztott hat települést gazdasági, illetve fontosabb társadalmi adatokkal mutatom be, melyeket a KSH, a TEIR, illetve az önkormányzati rendeletekből nyertem ki.

1. diagram Kiválasztott települések munkanélküliségi rátája

(Saját készítés KSH adatok alapján)

Patak község területe összesen $16,15 \text{ km}^2$, melyből a népsűrűség $16,15 \text{ fő/km}^2$. A 2022-es népszámlálás során összesen 884 fő élt életvitelszerűen a településen, melyből 380 fő volt, aki foglalkoztatott volt, 218 fő pedig helyben foglalkoztatott. Az iskolai végzettséget tekintve az érettségivel rendelkezők aránya a legmagasabb, majd ezt követi a szakmával rendelkezők csoportja. A településen nem található szálláshely szolgáltató, így idegenforgalmi adóbevétele sem keletkezett. A település éves bevételei összesen 298 millió forint. A települések közül a legmagasabb munkanélküliségi rátával rendelkezik. (1. diagram).

Vanyarc községben összesen 1.161 fő él, melyből 510 fő a foglalkoztatott. A legmagasabb iskolai végzettséget tekintve itt a befejezett 8. általános iskolai végzettségűek vannak többségben. Területe $32,22 \text{ km}^2$, népsűrűsége pedig $37,18 \text{ fő/km}^2$. Az éves költségvetési bevétele a településnek 1,7 milliárd forint, melyből az idegenforgalmi adó összesen 182.200 Ft, melyet a településen található vendégházban eltöltött vendégéjszakák után fizettek.

Következő település Hollókő, ahol az állandó népesség 304 fő, összesen 130 fő közülük a foglalkoztatott. Iskolai végzettséget tekintve érettségivel rendelkeznek a legtöbben a településen. Nógrád vármegye egyik leghíresebb települése a hagyományai miatt. Területe $5,18 \text{ km}^2$, népsűrűsége $64,09 \text{ fő/km}^2$. Területéhez viszonyítva a legmagasabb költségvetési bevétellel rendelkező település a maga 620 milliójával. Idegenforgalmi adóbevétele összesen 1.137.100 Ft, melyet a településen fellelhető összesen 18 db szálláshely fizetett, melynek túlnyomó többsége vendégház vagy apartman.

Ipolytarnóc népessége összesen 398 fő, melynél a befejezett 8. általános a legmagasabb iskolai végzettség. Összesen 172 fő aktív foglalkoztatott él a községben. Területe $13,66 \text{ km}^2$, népsűrűsége pedig $33,67 \text{ fő/km}^2$. Éves bevétele a településnek 374 millió forint, melyből 168.750 Ft az idegenforgalmi adóbevétel. Ezt az adóbevételt is a településen található vendégház generálta. A három település (Vanyarc, Hollókő, Ipolytarnóc) mindegyike UNESCO település, így nagy ismertségnek örvendenek.

Kétdobony területe $13,05 \text{ km}^2$, népsűrűsége $32,64 \text{ fő/km}^2$. Összes lakosának száma 466 fő, melyből aktív foglalkoztatottak száma 215 fő. Legmagasabb iskolai végzettség az érettségi. Település összes bevétele 180 millió forint, melyből az idegenforgalmi adóbevétel összege 800.000 Ft, melyet a településen megtalálható négy apartman, illetve vendégház generált.

Ósagárd lélekszáma 298 fő, melyből 136 fő aktív foglalkoztatott. Legmagasabb iskolai végzettség szerint 8. általánossal rendelkeznek a legtöbben, azonban az érettségivel rendelkezők száma csak 0,6 százalékponttal marad le. A település területe $10,92 \text{ km}^2$, népsűrűsége $27,2 \text{ fő/km}^2$. Bevételei mindösszesen 120 millió forint, így a vizsgált települések közül a legkevesebb bevétellel rendelkező település. Idegenforgalmi adóbevétele nem volt a településnek, mivel szálláshely szolgáltató sem található.

2021 júliusa és 2024 júliusa között az Észak-Magyarországi régióban 504-ről 647-re növekedett a turisztikai szálláshelyek száma, mely összesen majdnem 30%-os növekedést mutat. Azonban az egynapos turisztikai utak száma 2021 és 2023 között 3 millióval emelkedett, míg a költségek összege az egynapos utaknál 125 millió forintról 216 millió forintra emelkedett. A legtöbb egynapos utazások az év első, illetve harmadik negyedében történik, mivel a nyár folyamán az emberek többsége nem az egynapos utakat preferálják, hanem inkább pihenés céljából

utaznak több napra. A többnapos utazások száma, mint ahogyan már említettem, a második, illetve a harmadik negyedévben volt a legtöbb 2021 és 2023-ban is.

Az egy főre levetített idegenforgalmi adó 2022-ben Kétdobonyban 2.750 Ft, ami azt jelenti, hogy az akkori lakosságszám arányában, mely 466 fő volt, összesen 1.226.500 Ft, amely a költségvetést jelentős összeggel megnövelheti, mivel ez az idegenforgalmi adó az önkormányzat adatai szerint augusztus, illetve szeptember hónapból érkezett be 90%-ban. A rendezvény mindig augusztus végén kerül megrendezésre, így viszonyíthatjuk, hogy a kétdobonyi önkormányzat költségvetését ez a rendezvény nagyságrendileg 1.500.000-2.000.000 Ft-tal növeli, mely minden évben egyre nagyobb létszámmal kerül megrendezésre. Ezzel jól látható, hogy egy-egy ilyen rendezvény megrendezése jelentős mértékben befolyásolni tudja gazdaságilag (adók formájában) a település életét és mindennapjait. Természetesen ez egy nagyobb település életében nem befolyásoló tényező, azonban egy ilyen kis lélekszámú falu esetén ez a bevétel hatalmas fejlődést tud eredményezni.

Azonban ez az összeg még nagyobb tud lenni, ha belépődíjas az esemény, mint a Hollókői Húsvét. A húsvéti rendezvény esetén a település lezárásra kerül és csak belépő vásárlással tudnak bejutni az ide látogatók, továbbá parkolási díjat is fizetniük kell.

Erre a rendezvénysorozatra (mivel négy napos a rendezvény) két típusú belépő közül lehet választani: napi jegy, illetve bérlet. Előbbi 5.500 Ft, utóbbi 6.500 Ft egy felnőttnek. A rendezvényre átlagosan 2.000-4.000 fő közötti a látogatók száma (Hollókői Önkormányzat által közölt adat). Sajnos arról nem kaptam információt, hogy a jegyértékesítésből milyen bevételre tettek szert, azonban átlagosan 30-70% a megoszlási arány a napi jegy és bérlet között, tehát többen váltanak napi jegyet, mint bérletet. Jelen esetben a gyermek belépővel nem számolok, mivel nincs pontos adatom a gyermekekkel kapcsolatban.

Ha azt vesszük számítási alapnak, hogy egy-egy napra lebontjuk az összes látogatót, megkapjuk, hogy 500-1.000 fő érkezik minden nap, melyek 30 %-a bérlettel érkezik. Így a belépőből összesen a négy nap alatt 16.000.000 Ft bevételre tesz szert az önkormányzat. Az idegenforgalmi adóval lehet még kalkulálni, mely egy évre összesen 7.369.860 Ft, mely 60%-ban a húsvét alatt folyik be, ami körülbelül 4.500.000 Ft. Így tehát adók formájában legrosszabb esetben is több mint 20.000.000 Ft kerül az önkormányzat költségvetésébe minden évben.

Ezek a bevételek felhasználhatók különböző pályázatok önértéként, mely hatalmas segítsége település vezetésének, illetve a településen élők számára is érezhető fejlődést biztosít. Mivel a pályázatok többségénél 10, illetve 20% önerőt kérnek, így egy 200.000.000 milliós pályázat esetén a hollókői hűsvét ezt az önerőt kitermeli.

A hat településből négy településen volt 2017 és 2022 között idegenforgalmi adóbevétel.

2. táblázat Helyi idegenforgalmi adóbevételek 1 főre vetítve forintban

(Saját készítés KSH adatok alapján)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Patak	0	0	0	0	0	0
Vanyarc	50	30	60	160	30	40
Kétdobony	1.260	1.500	1.340	1.210	650	2.750
Ósagárd	0	0	0	0	0	0
Ipolytarnóc	120	0	230	180	120	370
Hollókő	26.740	31.020	20.600	16.360	21.740	12.514

A bevételekből kiderül, hogy két település kivételével rendelkeznek idegenforgalmi hellyel a települések. Ezek lehetnek kereskedelmi szálláshelyek, panziók, vendégházak vagy egyéni szálláshelyek, mint például Airbnb szálláshelyek.

Patakon és Ósagárdon nem található olyan szálláshely, ahol idegenforgalmi adóbevételek lennének, így ezek ebből nem relevánsak. Vanyarcon egy vendégház, a Kemencés Vendégház üzemel, így ez a szálláshely termelte a településnek az adóbevételt.

A következő település Kétdobonyban négy kereskedelmi szálláshely és három Airbnb szálláshely üzemel. Sajnos az Airbnb szálláshelyeken nem mindig kerül befizetésre az adó, ezzel csökkentve a település bevételeit, így a fejlesztések is hátrányba kerülhetnek.

Ipolytarnócon is, mint Vanyarcon egy kereskedelmi szálláshely üzemel, amely a bevételt termelte.

És utolsónak a legnagyobb forgalmat generáló település Hollókő következik. Hollókőn 18 kereskedelmi és hat Airbnb szálláshely található meg. Természetesen ez annak köszönhető, hogy a tradicionális Hollókői húsvétra, illetve pünkösdre építették fel a marketinget, így ezzel lekörözve a környező települések „hírnevét”.

A fentiszálláshelyekre vonatkozóan Kétdobonyban a 2023-as évben 1.445 vendég szállt meg, 2022-ben pedig 1.893 fő volt ez a szám, így összesen 2023-ban 4.057 volt a vendégéjszakák száma, míg 2022-ben pedig 6.677 volt. Ez körülbelül 20%-os visszaesés 2022-es évhez képest. Hollókőn ez a szám 2022-ben 15.610 volt vendégek tekintetében, míg 2023-ban pedig 18.983 fő volt, ami majd 20%-os növekedést jelent. A vendégek összesen 2022-ben 33.427 éjszakát töltöttek el a különböző szálláshelyeken, míg 2023-ban ez a szám már 40.671 éj volt, azonban az átlagos tartózkodási ideje a vendégeknek ugyan úgy 2,1 éjszaka volt mind a kettő évben, amíg Kétdobonyban ez a szám csökkent 3,5-ről 2,8-ra.

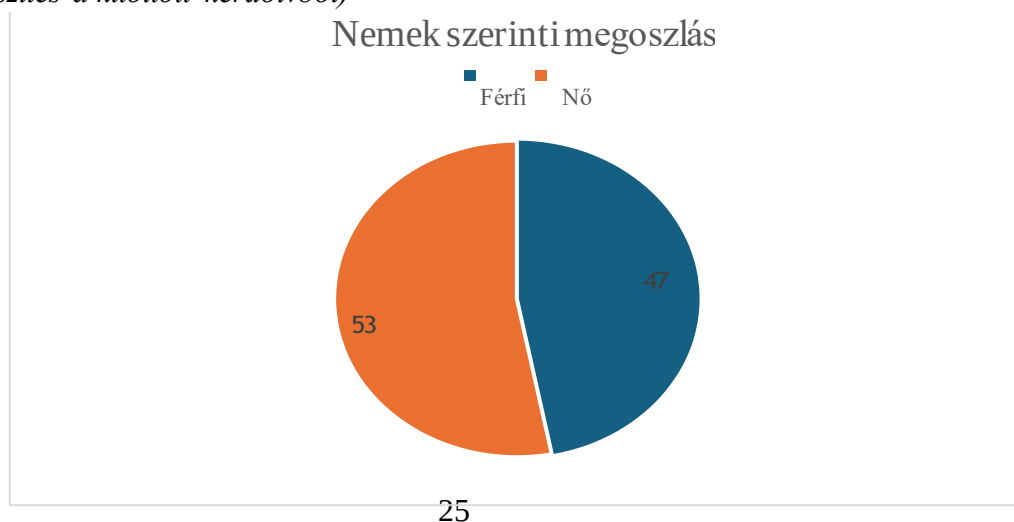
4.2. Kérdőív kitöltők megoszlása és területi jellemzői

Az online lekérdezések eredményeként, kutatásom egyik alappillére az emberek viselkedése, véleménye a hagyományőrző rendezvényekre épült, illetve, hogy mennyire befolyásolná őket a rendezvény megléte lakóhelyük választásánál. Továbbá kérdésként a rövid és hosszútávú hatásokról is kérdeztem, hogy ki mennyire van tisztába azzal, vagy ki melyiket gondolja rövid, illetve hosszútávú hatásnak.

A kérdőívet összesen 98-an töltötték ki, nemek aránya szerint 46 férfi és 52 nő kitöltő volt, így elmondhatjuk, hogy a lekérdezést kb. 50-50%-ban oszlik meg a nemek szerint.

2. diagram Kérdőívet kitöltők nemek szerinti megoszlása

(Saját készítés a kitöltött kérdőívből)

Területi eloszlás szerint érdekes képet kaptam, melyből megállapítható, hogy területileg két fő pólus határozható meg a kérdőívet kitöltők között. Az egyik ilyen nagy pólus a fővárosunk, azaz Budapest, innen 34 fő töltötte ki a kérdőívet, a másik pedig Vác, innen pedig 31 fő töltötte ki, míg a többi kitöltő az ország különböző részéről, Péctől kezdve Debrecenig át. A válaszadók közül 43-an 5-15 éve él a jelenlegi településen, 32-en úgynevezett „öslakosok”, azaz születésük óta a megjelölt településen élnek. Ezen települések közül a legtöbbet Nógrád vármegyéből vannak, illetve az 1950-es megye rendezéskor még Nógrád vármegyéhez tartozó településről is érkeztek válaszok. Továbbá az ország különböző nagyvárosaiból is, mint Pécs.

Ahogy a COVID időszak alatt megfigyelhető volt, a városi lakosság elkezdett a vidéki élet sajátosságai felé tekinteni, ezzel erejét vette a rendezvényturizmus fellendülése. Itt nem csaka rendezvényekre szükséges gondolni, hanem a panel épületek négy fala közül kiszabadulni vágyók a természet közelségét keresték, így nagyon sokan ellátogattak Nógrád vármegyei erdőkbe, településekre. Saját magam is megfigyeltem, hogy a katalinpusztai Gyadai tanösvény kifejezetten kedvelt célállomás volt, ahonnan a következő évekből már a közeli településeken megrendezett hagyományokat őrző rendezvényekre is ellátogattak, így ezzela létszámot majdhogynem megduplázták. Ennek természetesen a social media aktív részvétele is fontos szerepet játszott, mivel a különböző felületekre feltöltött élménybeszámolók buzdítják a környezetüket, hogy látogassanak el.

Így volt ez a kétybodonyi szilva szombaton is, ahol a tavalyi évhez képest másfélszer többen érkeztek, hogy a hagyományos és modern gasztronómiai érzéseknek teret engedve belekóstolhassanak a különböző szilvás ételekbe, illetve elkészítésükbe is. Természetesen a legfőbb oldala még mindig a szilvásgombóc volt, ahol becslések szerint több mint 2000 db fogyott el, és került szervírozásra.

4.3. A kérdőívet kitöltők családi állapot és rendezvény látogatási szokásai, tematika ismertetése

A kérdőíves lekérdezést 32 kérdésből készítettem el, mely tartalmazott egyszerű választós kérdést, többszörös választást, rövid-, illetve hosszú válaszadást, kalibráló kérdéseket, illetve a kutatás céljához szorosan kapcsolódó skála kérdést is.

A kitöltők közül több mint 90%-nak vagy érettségi, vagy diplomával rendelkeznek, így elmondható, hogy értelmiségi réteg körében került lekérdezésre, ezzel egy kifejezetten széleskörű kutatást kaptam. Szintén több mint 80%-a a válaszadóknak kapcsolatban él. Ez három részből tevődik össze: házasság, párkapcsolatban él és élettársi kapcsolatban él. A kérdőívben nem került megkérdezésre, hogy van-e gyermeke, mivel nem volt releváns, azonban a későbbi kérdések között megtalálható a gyermek programok megléte, amely következtetést von majd maga után, melyről a későbbiekben tárgyalok.

A megkérdezettek 86%-a szokott járni különböző rendezvényre évente egy-két alkalommal, amelyre 73%-os lett a válaszadók aránya. A válaszadók maradék 16%-a pedig a „nem érdekel, nem izgat” választ adták, akik nem szoktak rendezvényre járni.

Arra a kérdésre, hogy „Mivel tölti a szabadidejét?”, itt ugye több válasz is lehetséges volt, a legtöbben, meghozzá 80%-a azt választotta, hogy családdal, ezt követte 64%-kal az otthoni elfoglaltság és hármas holtversenyben pedig a barátokkal, aktív programokkal, kirándulással jelölték.

3. diagram Szabadidős elfoglaltságok aránya

(Saját készítés kérdőív alapján)

Összességében a kutatásból kiderül, hogy a megkérdezettek családcentrikusak, és így a családdal szeretnek együtt lenni, ami akár rendezvény látogatás is lehet.

Természetesen a legfontosabb nem maradhatott el, hogy ki mit gondol, mitől lesz egy rendezvény tematikus, azaz mit jelent a tematikus rendezvény fogalma. A válaszadók 100%-a azt a választ adta, hogy egy bizonyos téma köré épül fel, az a fő arculata, illetve egy adott koncepció az alapja a rendezvénynek. Ezzel ahogy látni, tökéletesen tisztában vannak az emberek. Természetesen ez már volt így a Nógrád vármegyei specialitás rendezvények kapcsán kérdésnél, mivel ott elég megoszló volt a válaszok köre. Sokan írták, hogy nem tudják mik a specialitások, azonban a többség még itt is az etnikai sokszínűséget, illetve a természeti adottságok kihasználatlanságát írták.

Véleményem szerint a vármegyének legfőbb specialitása az etnikai sokszínűségben rejlik. Nem csak Szlovákia közelségére kell gondolni, mivel jelen van más etnikum is a vármegyében, akik nagy befolyásoló hatást tudnak gyakorolni a mindennapokra, de akár a hagyományuk fenntartásához szükséges rendezvényeket is megszervezik évről évre. Ilyen az ipolytarnóci palóc napok is, amely az egyik legkiemelkedőbb etnikai népcsoport hagyományait megelevenítő hagyományőrző tematikus rendezvénysorozat. Természetesen megemlíthetnék a Szendehelyen élő sváb népcsoportot is, vagy akár Felsőpetény szlovák hagyományőrzését, amelyet a mai napig erőteljesen őriznek a kultúrájukban és a hétköznapijaikban is.

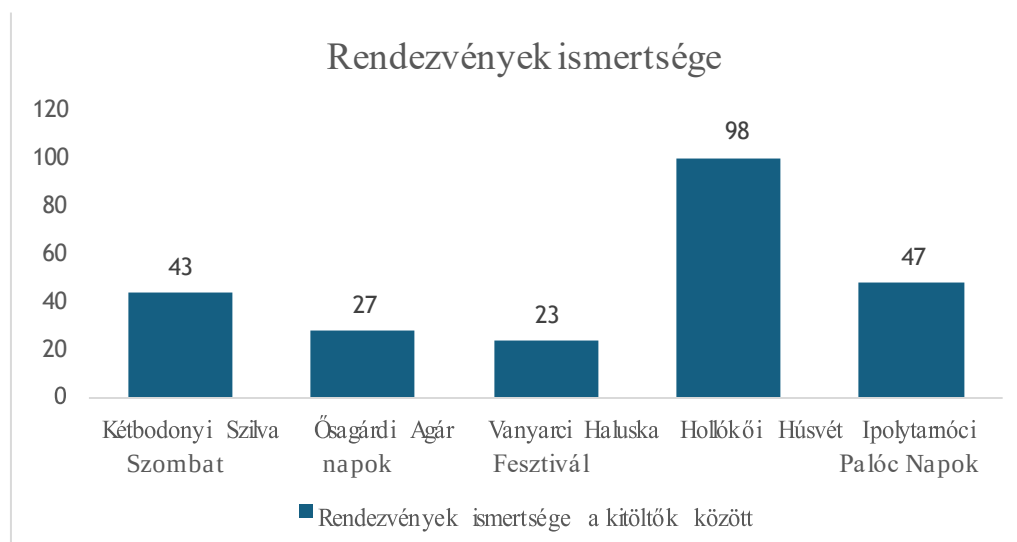
Mivel hagyományokat csak a régmúltból tudunk megőrizni és feleleveníteni, így a legnagyobb vonzereje ebben rejlik a vármegyének. Sajnos amikor az etnikumról esik szó, mindenki a cigánysággal köti össze, azonban mint ezt láthatjuk, nem így van. Természetesen lehetne arról is beszélni, hogy miért és hogyan alakult ki ez a magyar tudatban, azonban ott van a másik két rendezvény, amelynek nem csak szlovák, hanem roma kötődése is van. Ez pedig a pampuska fesztivál Patakon, illetve a vanyarci haluska fesztivál. Mind a kettő rendezvény magában foglalja a roma hagyományokat is, mivel a lovári nyelvben a pampuskaa fánkot jelenti, illetve a haluska is az egyik fajta tésztájukat hívják így.

Ezáltal véleményem szerint nem mindig a szlovák hagyományok kerülnek előtérbe, mint azt a rendezvényen is megfigyeltem, ahol többségben voltak a roma származású állampolgárok, és ők voltak azok, akik kimagaslóan jobb teljesítményt mutattak a verseny folyamán.

Természetesen a válaszadók többsége a Hollókői Húsvétot ismerték a legtöbben (válaszadók 100%-a), melynek okát a Magyar hagyományokban kereshetjük. Mint ismeretes, országunkban nagy hagyománynak örvend a húsvéti ünnep. Legyen szó a nagypénteki böjtről, a virágvasárnapról, vagy éppen a hétfői locsolkodásról. Ezt mind egybe foglalja magában a hollókői rendezvény, amely hatására sok százan látogatnak el évről évre, hogy szemtanúik lehessenek a hagyományokat megőrző rendezvénysorozatra, ahol a helyi fiatalok még mindig népruhát öltenek, és úgy mennek végig a faluban házról házra és locsolják végig a fiatal lányokat. Sajnos ide nem tudtam eljutni, mivel mint már írtam a mi családuknak is fontos a hagyományok megőrzése, emiatt, illetve a belépő megléte miatt nem volt lehetőségem ellátogatni.

4. diagram Rendezvények ismertsége

(Saját készítés kutatás alapján)

4.4. Gazdasági hatásmechanizmus vizsgálata a kérdőív adatai alapján

A gazdasági hatás részénél természetesen megkérdezésre került, hogy a rendezvény alatt a különböző szolgáltatásra mennyit hajlandóak költeni az emberek. A válaszadók egyharmada érzi úgy, hogy 5.000-10.000 forint közötti összeget hajlandó elkölteni a jelenlevő szolgáltatók kínálatából történő vásárlásra a rendezvények alatt. Ami számomra meglepő volt, hogy a válaszadók negyede 10.001-20.000 forint közötti összeget költenek egy-egy rendezvény alatt. Ha ezt levetítjük például a szilva szombatra, ahol nagyjából 800-1.000 ember volt jelen, úgy megkapjuk az alábbi adatokat:

3. táblázat 900 főre levetített költségek számtani közepe

(Saját számítás kérdőív alapján)

Elköltött összeg	Eredmény szerinti arány	Reprezentatív példa (számtani közepet véve 900 főre vetítve)
0-5.000 Ft	16%	1.080.000 Ft
5.001-10.000 Ft	36%	2.430.000 Ft
10.001-20.000 Ft	28%	3.780.000 Ft
20.001 Ft felett	16%	2.880.000 Ft
Nem költők	4%	0 Ft
Összesen	100%	10.170.000 Ft

A fenti összesen összeget kerekítsük 10.000.000 Ft-ra, mely a statisztika szerinti összeg, de vegyük a 40%-át, mint tényleges reprezentatív példa, megkapjuk, hogy 4.000.000 Ft-ot költenek az itt jelen levő látogatók a rendezvény alatt. Ennek az összegnek a 27%-a az általános forgalmi adó, mely összesen 1.080.000 Ft, amely befizetésre kerül az állami költségvetésbe. Ezen felül a szolgáltatók helypénzt fizetnek a standért, mely ezen rendezvény esetén 15.000 Ft volt egy napig. Nagyjából 10-15 szolgáltató telepedik ki egy-egy rendezvényre, mely az önkormányzatnak folyik be, nagyjából 150.000-200.000 Ft bevétel, amely csak a helypénzből keletkezik. Erre még jönnek az önkormányzat által készített ételek, tombola, játékok stb., mely még plusz bevétel, ami nagyjából egy 300.000-600.000 Ft közötti összegre becsülhető korábbi tapasztalatból kiindulva.

4.4.1. Hosszú és rövidtávú hatások

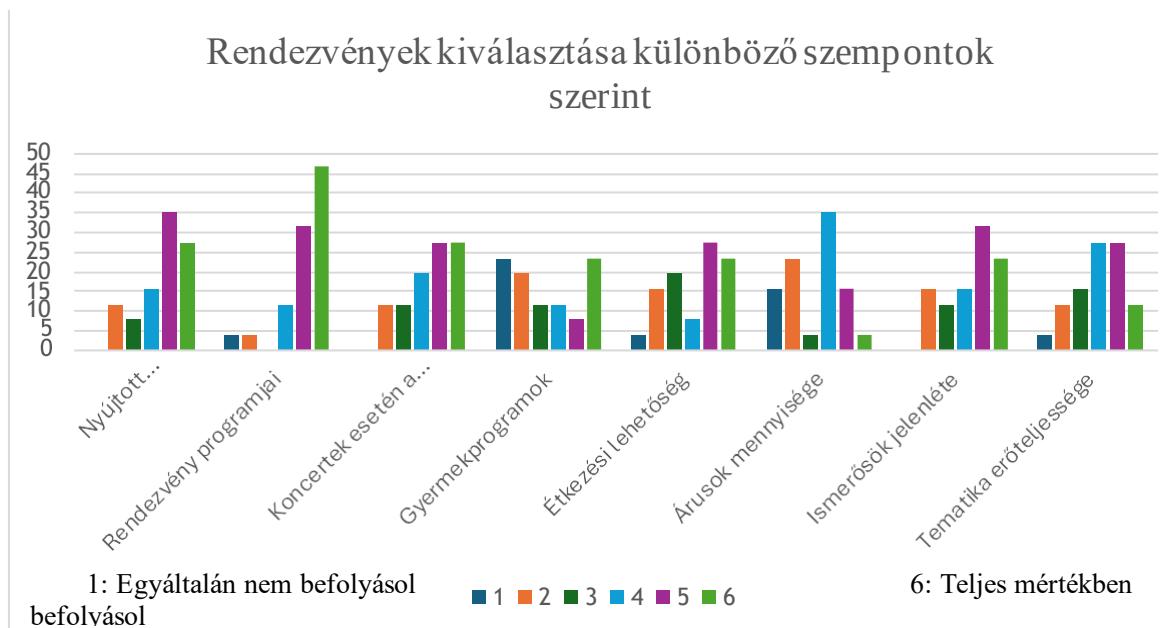
Ahogy a kérdőívben is kérdezve lett, a válaszadók 68%-a gondolja úgy, hogy hosszútávú hatást tud generálni a településen megrendezett rendezvény. Ezen hosszútávú hatásokról is kérdezve lettek a válaszadók, természetesen nem csak pozitív hatást tud generálni az esemény, hanem negatív is. Ezek közé tartozott a falusias jelleg elvesztése, melyet a bevándorlás megnövekedése eredményezhet a megkérdezők szerint. Pozitív hatásként a turizmus fellendülését, az infrastruktúra fejlődését, illetve a település ismertségét írták. Ezek közül a legvalószínűbb, hogy a turizmus megindulása lesz a legkiemelkedőbb hatás, azonban ez gazdasági szemmel pozitív hatást ér el, a lakosok szemében azonban ez negatívumként jelenhet meg, mivel megnövekedik a településre ideiglenesen bejövők száma, mely kellemetlenséget, a falusi környezet ideiglenes elvesztését eredményezheti.

Ez minden nagyobb rendezvénynek helyszínt biztosító település tudatában van, azonban a fejlődéshez áldozatra van szükség. Szerencsére ezek is időszakos negatívumok, mivel csak jó idő esetén érkeznek turisták, vagy csak a rendezvény idejére érkeznek.

Megfigyelhető továbbá az is, hogy melyek a legnagyobb befolyásoló tényezői a rendezvények kiválasztásánál a válaszadók között. Első helyen természetesen a rendezvény tematikája, programjai szerepel, de ezt követi a szolgáltatások sokszínűsége, mennyisége. Ami még erőteljesen befolyásolhatja a rendezvényen való részvételt, az az ismerősök, barátok részvétele. Ez annak köszönhető, hogy nem mindenki szeret ismeretlen helyre ellátogatni, és idegen környezetben jelen lenni egyedül, vagy másodmagával. A meglepő eredmény, mely a későbbiekben pedig megcáfолásra kerül, hogy a gyermek programok nema legmegosztóbb eredményt hozta, mivel a két végpontot választották legtöbben.

5. diagram Rendezvények kiválasztásának szempontjai

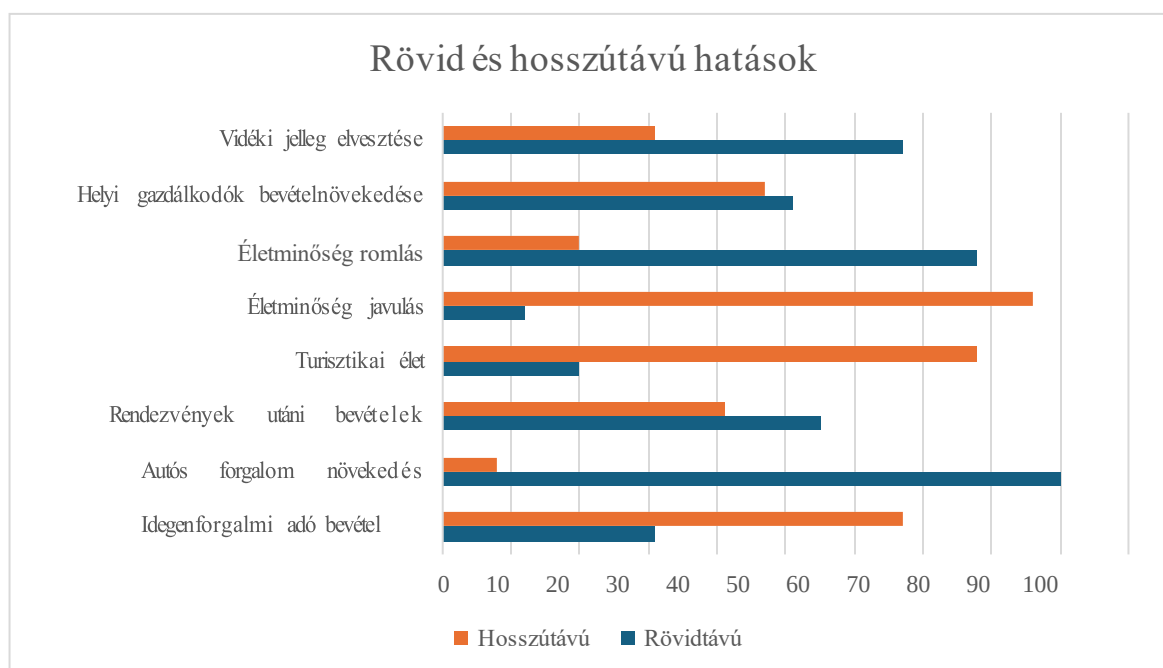
(Saját készítés kutatás alapján)

Mint ahogy említettem megkérdezésre került az is, hogy melyek lehetnek a rövid és melyek a hosszútávú hatást generáló tényezők, mely az alábbiak szerint alakult:

6. diagram Rendezvények lehetséges rövid és hosszútávú hatásai

(Saját készítés kutatás alapján)

A kutatás vizsgálata során meglepően tapasztaltam, hogy a rendezvények utáni bevételeket a kérdezők 55%-a rövidtávú hatásnak jelölte, azonban mint az előbb elemeztem, a bevételek pályázatok önereje is lehetnek, így ezzel hosszútávú hatást generálnak a település életében.

Gazdasági, illetve társadalmi szempontként megfigyelhetjük, hogy az emberek költözésük esetén milyen befolyásoló erővel bír a rendezvény megléte a kiszemelt településen. A válaszadók 20-20%-át befolyásolná, illetve talán befolyásolná, míg 60%-át nem befolyásolja a rendezvény megléte a településen.

Mivel a válaszadók nagyrésze párkapcsolatban él, így nem meglepő, hogy a többségük gyermekeknek szóló programok meglétét szeretnék látni a településen, illetve olyan aktív programokat, amelyeken gyermekekkel együtt is jelen tudnak lenni. Természetesen ez alapján következtetni lehet, hogy a válaszadók esetleges vidékre, költözése, vagy visszaköltözésénél nagy hatással van a gyermeknevelést befolyásoló tényezők is, mely közül egyik az ilyen típusú rendezvények.

Érdekességgént megemlíteném, hogy a megkérdezettek majdnem 60%-a megkérdezné a település lakóit, hogy mi a véleményük, vagy mit szólnának az ilyen rendezvényekhez, mivel a mindennapjaikat befolyásolhatják, esetlegesen aktívan hozzá járulhatnak a rendezvény létrejöttéhez, lebonyolításához, ezzel is egy aktív társadalmi hozzájárulást és hatást generálva, mely erősíti a hovatartozást. A másik fele pedig amiatt nem kérdezné meg, mert mindig akadna olyan, aki ellenzi a programokat, ezzel együtt hátráltathatja a település fejlődését, előrehaladását.

Természetesen még tovább kutatva számba vehetnénk az összes Nógrád vármegyei településen megrendezett, nem csak tematikus rendezvényt, hanem akár az esetleges fesztiválokat, és azok gazdasági hatását, illetve a további adóterheket, bevételi lehetőségeket, forrásokat és azok társadalmi hozzájárulását, mely előre mozdítaná a vidék fejlődését. Ez azonban egy komplex kutatási terület, melyet redukáltam a korábban említett idegenforgalmi adókra, illetve a rendezvények bevételi eredményeire és annak lehetséges gazdasági és társadalmi hatásaira.

Hozzávetőlegesen Nógrád vármegyének a GDP-je 2022-es évben egy főre vetítve 3097 ezer forint (Központi Statisztikai Hivatal Egy főre jutó bruttó hazai termék vármegye szerint), mely az össz GDP-t tekintve a Magyar gazdaság 0,1%-a, ez azonban évről évre folyamatosan nő, ennek eredményeképpen a vármegye Magyarország egyik rejtett kincse, mely feltörekvő ágában van jelenleg. Ez a felszálló ág elsődlegesen a turizmus irányába mozdul el, mivel rájöttek a vármegye kihasználatlan erőforrásaira, területi szépségére, etnikai sokszínűségére és ezek összességéből adódóan a rendezvények feledhetetlen tárházára.

Elmondható továbbá, hogy a különböző tematikus rendezvények révén kerülhet előtérbe Nógrád vármegye, mint lehetséges turisztikai fő pólusa Magyarországnak. Ez egyrészt a nagy munkaerő meglétének köszönhető, mivel a munkanélküliségi ráta 2024 második negyedében 11,1%, mely az előző évhez viszonyítva majdnem 3 százalékponttal rosszabb eredmény. Ezen munkaerők leköthetőek lennének, ha még csak szezonálisan is, a rendezvények sokaságával, turisztikai fejlesztések behozatalával, idegenforgalmi és vendéglátóhelyek támogatásával, mely gazdaságilag jobb helyre emelheti a területet. Továbbá az etnikai különbségek és konfliktusok is csökkenthetőek lehetnének, ha egy összetett program keretében elérhető lenne a tényleges felzárkóztatás, így a társadalmi berendezkedés is megoldhatóvá válik.

4. táblázat Munkanélküliségi ráta alakulása

(Saját készítés KSH adatok alapján)

Területi egység		2023.				2024.	
neve	szintje	I. negyedév	II. negyedév	III. negyedév	IV. negyedév	I. negyedév	II. negyedév
Borsod-Abaúj-Zemplén	vármegye	7,8	6,8	6,7	9	8,5	7,9
Heves	vármegye	2,9	3,1	3,00	3,3	3,4	2,8
Nógrád	vármegye	8,7	8,4	6,8	7,8	10,6	11,1
Észak-Magyarország	régió	6,7	6,1	5,7	7,3	7,5	7,1

Ezek összességének hatására megindulhatna a demográfiai helyreállítás is, mivel az embereknek egy biztos háttére van, nagyobb valószínűséggel kezdenek gyermek vállalásba, családalapításba, illetve vidékre költözésre, mely az előregedő vidék hatását csökkenthetné.

5. Következtetések és javaslatok

A kutatás eredményességét tekintve, mind gazdasági, mind társadalmi szinten eredményesnek mondanám, mivel egy komplex képet kaptam arról, hogy az emberek mi alapján választanak egy rendezvény, mit gondolnak a lehetséges hatásokról, miért választanak vagy éppen miért nem választanak lakhelyük helyszínéül egy rendezvény központú települést. Továbbá megismerhettem az adóbevételek, a rendezvény közvetlen hatása alatt lévő bevételek összességét, illetve a válaszadók hiányosságát ezzel kapcsolatban, mely meglepő eredmény volt számomra.

Az első hipotézis így szólt: a tematikus rendezvényeknek egyre nagyobb hatásuk van a gazdasági erősödésben és fejlődésben a vidéki térségekben. A szakirodalom vizsgálata alapján csak megerősítést találtam és olvastam. Legyen szó gazdasági, kulturális vagy társadalmi erősödésről, teljes mértékig bizonyítja a kutatás is.

A szakirodalom és a kutatás tapasztalatai megegyeznek, így ezt a hipotézist elfogadom.

A második hipotézis az alábbi volt: Nógrád vármegyében olyan kihasználatlan társadalmi, illetve kulturális erőforrásai vannak, mint a munkaerő, vagy az etnikai sokszínűség.

A dolgozat elkészítésének folyamata során már tudtam, hogy ennek a hipotézisnek az eredménye lesz a nehezebb, mivel sokkal komplexebb, azonban a szakirodalmi elemzés legelején már látható volt, hogy a vármegyének rengeteg kihasználatlan adottsága van, mely megerősítésre vár.

Természetesen a szakdolgozat elkészítésénél a két hipotézis kutatása és bizonyítása volt a cél, mely teljes mértékig sikeresnek mondható és bizonyításra kerültek a feltett kérdések, így mind a kettő hipotézist elfogadom.

A minél nagyobb hatás elérése érdekében az alábbi javaslatokat tenném a szervezőknek:

- marketing eszközök célszerű használata
- tematika erőteljességének használata
- munkaerő hiány esetén önkéntesek keresése, vagy gimnáziumi tanulók kötelező közmunka ledolgozhatósága

- együttműködések keresése turisztikai központokkal, útvonaltervezőkkel.

A szakdolgozatom célja egy komplex képet kapni a tematikus rendezvények hatására Nógrád vármegyére. Ezt úgy hiszem teljes mértékig sikerült elérnem, sőt még egy kicsit többet is. Láthattam sok rendezvényt, megismerhettem sok új és érdekes személyt, kapcsolatba kerültem önkormányzati dolgozókkal, vezető tisztségviselőkkel, illetve régi barátokkal is. Azonban a célról sosem feledkeztem meg, mely Nógrád vármegyénk rejtett kincsének feltárása, és az itt rendezett események ismeretségének és hatásainak befolyása. Mivel a rendezvények nem csak közvetlen, hanem közvetett hatást is kifejtenek, így ezen kutatást tovább lehet vinni a közvetett hatásokra is, mely akár egy még összetettebb képet nyújt a lehetséges fejlődésről vagy a sajnálatos visszaesésről.

Az adóbevételek fontossága, a turizmus sokszínűsége, a marketing befolyásoló képessége, és a vidék sokoldalúsága megmutatja, hogy mennyire összetett tudományágról beszélünk, amikor a vidékfejlesztésről beszélünk. Természetesen ezek sokaságára is rávilágítást ad a dolgozat.

Így tehát végszóként sikeresnek és élménydúsnak mondhatom a dolgozat elkészítésének folyamatát és az eredmények értékelését, a kutatás elkészítését és elemzését, az izgulást és a sok idegességet, de összességében örömet leltem benne, és én is megtudtam olyan rejtett kincseket, melyet eddig nem ismertem a vármegyéről, pedig a szomszédjában élem minden napjaimat.

6. Összefoglalás

A dolgozatom első részében megismerhetjük, hogy miért választottam az alábbi témát, milyen kötődése van a rendezvénynek a gazdasághoz, illetve a vidék fejlesztéséhez. Továbbá, hogy milyen komplex tudományterület a vidékfejlesztés, és, hogy mennyire összefonódnak a területek. Majd Nógrád vármegyén kívül, Magyarország kapcsolódását mutatom be röviden a tematikus rendezvényekhez. Ezt követően áttekintésre kerül a különböző, azonban mégis nagyon fontos kifejezések, fogalmak. Ilyen például rendezvény, azon belül is a tematikus rendezvények, azonban itt megemlítsre kerülnek a rendezvények típusainak sokszínűsége. A rendezvény típusok áttekintését követően részletesen megvizsgáltam a vidék fogalmát, majd bemutattam a vidékfejlesztés fogalmát, a hozzá szorosan kapcsolódó vidéki turizmust, illetve a nem elhanyagolható, azonban egyre nagyobb népszerűségnek örvendő turizmus marketing szerepét is, hogy miként kapcsolódik a vidékfejlesztéshez és a tematikus rendezvényekhez. A továbbiakban kitértem a turizmus helyzetére Nógrád vármegyében, hogy milyen kihasználatlan erőforrások, területek vannak ezen vármegyénkben, illetve megismerhettük a turizmus fő elemét, a turistát, és szokásaikat röviden. Továbbá megismerhettük, hogy Magyarországon a turizmusnak már egyfajta kultúrája van és az milyen sokszínűvé teszi a hazai turizmust. A szakirodalmi feldolgozást követően a saját kutatásom bemutatása, a hipotézisek megismertetése, majd a kutatási terület bemutatása következik. Ezt követően a saját kutatásom részletes értékelése következik, ahol egy online kérdőív segítségével térképeztem fel, hogy az embereknek mennyire fontosak a tematikus rendezvények vagy a település, ahol ezeket megrendezik, illetve ezen rendezvények hatásait fejtettem ki részletesen a lekérdezés eredményének feldolgozása közben. Továbbá kitértem a családi állapot és a rendezvények kapcsolatára, hogy miként tudja befolyásolni az embereket a családi állapotuk és a rendezvényeken fellelhető gyermekbarát programok megléte a rendezvény választás folyamatában. Ezután elemeztem a gazdasági erősségeket egy-egy rendezvénynek, illetve az adóbevételek fontosságára és az egész rövid, illetve hosszútávú hatásainak vizsgálatára is kitértem, hogy miként tudja a település, vagy akár az egész vármegye gazdasági és turisztikai életét befolyásolni egy-egy rendezvény. Az elemzést követően az eredmények értékelésére, a hipotézisek elfogadására és a kutatás sikerességére került a fókusz, majd az eredmények és a hozzá kapcsolódó javaslataimat tettem meg.

7. Források

- Cooper C., Fletcher J., Gilbert D., Shepherd R., Wanhill, S. (1998): Tourism principles and practices. Singapore, Longman Ltd.
- Christián L., Szabó Cs. (2016): A magánbiztonság, az önkormányzati rendészet és a polgárőrség szerepe a turizmus védelmében, I. Turizmus és biztonság nemzetközi tudományos konferencia konferenciakötete. Pannon Egyetem Nagykanizsai Kampusz, Nagykanizsa, pp. 18–24.
- Csurgó B. (2014). A vidék nosztalgiája. Kulturális örökség, turizmus- és közösség-szervezés három észak-alföldi kistérségben. SOCIO.HU 4(2),1-20.(in Hungarian)
- Dávid L., Bujdosó Z., Jétkos E. (2007): Helyi idegenforgalmi adóbevételek szerepe az Észak-magyarországi régióban, Észak-magyarországi Stratégiai Füzetek, IV. évf., 55-69. oldal
- Dávid L., Kovács B., Tóth G. (2009): A turizmus szerepe az Észak-magyarországi régióban: a munkaerőpiac és a makrogazdasági teljesítmény összefüggései, Észak-magyarországi Stratégiai Füzetek, VI. évf., 16-27. oldal
- Ernszt I., Németh K. (2020): A fogyasztás biztonsága a turizmusban., Turizmusbiztonság, Budapest, Dialóg Campus, 269–282. oldal
- EX ANTE Kft. (2021): Nógrád megye területfejlesztési programja 2021-2027
- Fehér I., Kóródi M. (2008). A vidéki turizmus fejlesztése. Budapest: Szaktudás Kiadó Ház (in Hungarian)
- Goda P., Hamza E., Mezei K., Rácz K. (2022): A vidékfejlesztés helye és szerepe a fejlesztéspolitikában, GAZDÁLKODÁS, 66 (6). pp. 532-558.
- Gyarmati I. (2001): Rendezvényszervezői kézikönyv, Szókratész Külgazdasági Akadémia
- Hall, C. M., Sharples, L. (2008). Food events, festivals and farmers' markets: An introduction. In Hall, C. M. – Sharples, L. (Eds.) Food and wine festivals and events around the world: development, management and markets (20-39). Oxford: Butterworth Heinemann.

- Irimiás A. (2018): Az örökségturizmus menedzsmentje [Digitális kiadás.] Budapest, Akadémiai Kiadó
- Jászberényi M. (2022): Új perspektívák a kulturális turizmusban: az innovatív vonzerőfejlesztés lehetőségei. Budapest, Akadémiai Kiadó
- Kalkstein-Silkes C., Cai L. A, Lehto X. Y.(2008). Conceptualizing festival-based culinary tourism in rural destinations. In Hall, C. M., & Sharples, L. (Eds.) Food and wine festivals and events around the world (80-92). Oxford: Butterworth Heinemann.
- Kovács A., Lőrincz A., Papp V., Veres I. (2019): Influencer marketing a turizmusban – trendek és gyakorlat, TVT Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok, CampInvest Kft., IV. évfolyam 4. szám, 5-10. oldal
- Kóródi M., Bakos R. (2017). A gasztrofesztiválok, mint élménygazdasági termékek változatossága és választékossága. Gradius4(2): 479-486. (in Hungarian).
- Maclellan N. (2019): The Region in Review: International Issues and Events, The Contemporary Pacific, Volume 32, Number 2, pp. 523-544
- Péter E., Ilyés N., Ritecz Gy. (2023) Tematikus élmények nyomában – A kulturális turizmus komplexitása, Budapest, Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közhasznú Nonprofit Kft. 29-42. oldal
- Puczkó L., Rátz T. (2005): A turizmus hatásai. 4. javított kiadás. Budapest, Aula Kiadó
- Reid S., (2007): Identifying social consequences of rural events, Event Management Vol. 11., pp. 89-98.
- Sánta Á.K., (2020): A vidékfejlesztés és a turizmus kapcsolatának relevanciája, Jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok, XV. évfolyam, 1–2. szám, 91–109. oldal
- Tóth B., Pusztai B., Hegedűs G. (2019): Rural food festivals in the perception of local residents and visitors in the southern great hungarian plain region, The Contemporary Trends in Tourism and Hospitality, pp. 77-85.
- Tóthné I.Zs. (2007): Tematikus utak hatása az Észak-magyarországi régió turizmusára, Eszterházy Károly Főiskola tudományos közleményei, 34. kötet, 125-132. oldal

8. Ábra és táblázat jegyzék

1. táblázat A kulturális turizmus csoportosítása	5
2. táblázat Helyi idegenforgalmi adóbevételek 1 főre vetítve forintban	24
3. táblázat 900 főre levetített költségek számtani közepe	30
4. táblázat Munkanélküliségi ráta alakulása	34
1. diagram Kiválasztott települések munkanélküliségi rátája	21
2. diagram Kérdőívet kitöltők nemek szerinti megoszlása	25
3. diagram Szabadidős elfoglaltságok aránya	27
4. diagram Rendezvények ismertsége	29
5. diagram Rendezvények kiválasztásának szempontjai	32
1. kép Magyarország vidéki és városi területi besorolása	10
2. kép Vendégéjszakák száma Nógrád vármegyében	15

9. Mellékletek

Kérdőíves lekérdezés:

Tematikus rendezvények hatása Nógrád Vármegyében

Tisztelt Válaszadó!

Bartha-Pereszlényi Erik vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem harmadéves vidékfejlesztési agrármérnök szakos hallgatója. A kérdőíves vizsgálatot szakdolgozatom kutatásához végzem. Szakdolgozatom címe a "Tematikus rendezvények hatása Nógrád vármegyében", ehhez szükséges a kérdőíves megkérdezés, hogy kinek mennyire fontos egy-egy rendezvény, illetve ennek gazdasági, kulturális hatásainak szerepe.

A kérdőív kitöltése anonim, a szerzett információt csak a statisztikai elemzésre használom fel.

Kérem, hogy segítse válaszaival munkámat.

1. Az ön neme: *

Soronként csak egy választ jelöljön be.

☐ Férfi

☐ Nő

2. Az Ön életkora: *

Soronként csak egy választ jelöljön be.

☐ 18-30 év

☐ 31-45 év

☐ 46-60 év

☐ 60 év felett

3. Az Ön legmagasabb iskolai végzettsége *

Soronként csak egy választ jelöljön be.

- ☐ Nyolc általános iskolai osztály alatt
- ☐ Nyolc általános iskola
- ☐ Szakmunkásképző, szakiskola, szakgimnázium
- ☐ Érettségi
- ☐ Diploma

4. Az Ön családi állapota: *

Soronként csak egy választ jelöljön be.

- ☐ Egyedül
- ☐ álló
- ☐ Házas
- ☐ Élettársi
- ☐ kapcsolatban él
- ☐ Párkapcsolatban
- ☐ él Elvált
- ☐ Özvegy

5. Mely településen él? *

6. Mióta él a településen? *

Soronként csak egy választ jelöljön be.

- ☐ 0-5 év

- ☐ 5-15 év
- ☐ több mint 15 éve
- ☐ őslakos

7. Szokott jární különböző rendezvényekre? *

Soronként csak egy választ jelöljön be.

- ☐ Igen
- ☐ Nem

8. Ha előző kérdésre a válasza igen, akkor milyen gyakran látogat ilyen rendezvényeket?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Amikor csak lehet
- ☐ Havonta
- ☐ Negyed évente
- ☐ Évente egy-két alkalommal

9. Ha válasza nem volt, akkor miért nem?

10. Mivel tölti szabadidejét? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Családdal
- ☐ Barátokkal
- ☐ Kirándulással
- ☐ Aktív programokkal (pl: rendezvények, koncertek)
- ☐ Kultúrális kiállításokkal
- ☐ Otthoni elfoglaltsággal (pl: olvasás, zene hallgatás)
- ☐ Egyéb: _____

11. A különböző rendezvényeket meg tudjuk különböztetni sok szempont alapján.
Kérem röviden írja le, hogy mit jelent a TEMATIKUS rendezvény:

12. Mit gondol, milyen specialitása van Nógrád vármegyének rendezvények kapcsán?

13. A lenti rendezvények közül melyikről hallott már? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Pataki Pampuska Fesztivál
- ☐ Kétbodonyi szilva szombat
- ☐ Romhányi Pick Up Drive
- ☐ Ósagárdi Agár találkozó
- ☐ Vanyarci Haluska Fesztivál
- ☐ Hollókői Húsvét

- ☐ Béri Dagonya Fesztivál
- ☐ Ipolytarnóci Palóc Napok

14. Amennyiben van olyan Nógrád vármegyei tematikus rendezvény, melyről hallott, de a listában nem szerepel, kérem írja le:

15. A rendezvényeken különböző szolgáltatásokkal találkozhatunk. Ön milyen összeget hajlandó egy-egy rendezvényen elkölteni?

Soronként csak egy választ jelöljön be.

- ☐ 0-5.000 Ft
- ☐ 5.001-10.000 Ft
- ☐ 10.001-20.000 Ft
- ☐ 20.000 Ft felett
- ☐ Nem szoktam költeni, csak az élmény miatt megyek

16. Vannak olyan tematikus rendezvények, melyekre belépőt szükséges váltani. Ön meglátogatna egy ilyen rendezvényt?

Soronként csak egy választ jelöljön be.

- ☐ Igen
- ☐ Nem

17. Amennyiben válasza igen volt, mennyit lenne hajlandó fizetni a belépésért?

Soronként csak egy választ jelöljön be.

- ☐ 0-5.000 Ft
- ☐ 5.001-10.000 Ft
- ☐ 10.001-20.000 Ft
- ☐ 20.001 Ft felett

18. Az alábbi lehetőségek közül, kérem válassza ki, hogy milyen szempontok alapján * választja ki a rendezvényeket (1- egyáltalán nem befolyásol, 6 teljes mértékben befolyásol)

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Nyújtott szolgáltatások sokszínűsége	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rendezvény programjai	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Koncertek esetén a fellépők ismertsége	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gyermekprogramok	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Étkezési lehetőség	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Árusok mennyisége	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ismerősök jelenléte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tematika erőteljessége	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Milyen ötletekkel tudná még érdekesebbé tenni egy-egy rendezvényt? *

20. Mit gondol, a település életébe mennyire nagy a hatása egy-egy rendezvénynek? *

Soronként csak egy választ jelöljön be.

	1	2	3	4	5	6	
Nincs hatással rá	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagy hatással van

21. Ön szerint időszakos a hatása vagy hosszútávú hatásai is vannak a rendezvényeknek a település életébe?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Időszakos/rövidtávú
☐ Hosszútávú hatása van
☐ Egyéb: _____

22. Milyen rövidtávú hatásokat tudnál felsorolni, amely biztosan érezhető a településnek?

23. Milyen hosszútávú hatásokat tudnál felsorolni, amely biztosan érezhető a településnek?

24. Kérem válassza ki, hogy Ön szerint melyek a hosszútávú és melyek a rövidtávú hatások:

Soronként csak egy választ jelöljön be.

Rövidtávú/időszakos

Hosszútávú

Idegenforg alomi adó bevétel		
Település autós forgalmának növekedése		
Rendezvé nyek utáni adóbevétele k		
Turisztikai élet		
Életminőség javulása		
Életminőség romlása		
Helyi gazdálkodók bevettél növekedése		

Vidéki jelleg
elvesztése

☐☐

25. Ha Ön egy olyan településen él/élhetne, amelyen van egy nagyobb célközönséget megmozdító rendezvény, akkor milyen pozitívumokat tudna felsorolni, ami hatással van az életére?

26. Amennyiben egy rendezvénynek van negatív hatása, mivel érne el, hogy a rendezvény minden évben megvalósulhasson? (pl.: Ellenzők bevonása, segítése)

27. Önt az esetleges költözésnél befolyásolja az, hogy milyen programlehetőségek vannak a településen?

Soronként csak egy választ jelöljön be.

☐

Igen

☐

Nem

☐

Talán

28. Ha igen, akkor milyen programok lennének ezek?

29. Mit gondol, szükséges a lakosság megkérdezése egy-egy rendezvény megvalósítása

előtt?

Soronként csak egy választ jelöljön be.

☐ Igen

☐ Nem

30. Ha igen, akkor miért?

31. Ha nem, akkor miért nem?

32. Ön hasznosnak találta a kérdőív kitöltését? *

Soronként csak egy választ jelöljön be.

☐ Igen

☐ Nem

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Bartha-Pereszlényi Erik
A Hallgató Neptun kódja: YGSC73
A dolgozat címe: Tematikus rendezvények hatása Nógrád vármegyében
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumba. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumban.

Kelt: 2024 év 11 hó 09 nap

Hallgató aláírása

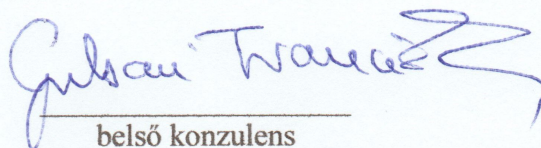
NYILATKOZAT

Bartha-Pereszlényi Erik (hallgató Neptun azonosítója: YGSC73) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem²

Kelt: Gödöllő, 2024. november 8.

belső konzulens

Gubacsi Franciska

Egyetemi tanársegéd

MATE-VFGI-VTT

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.